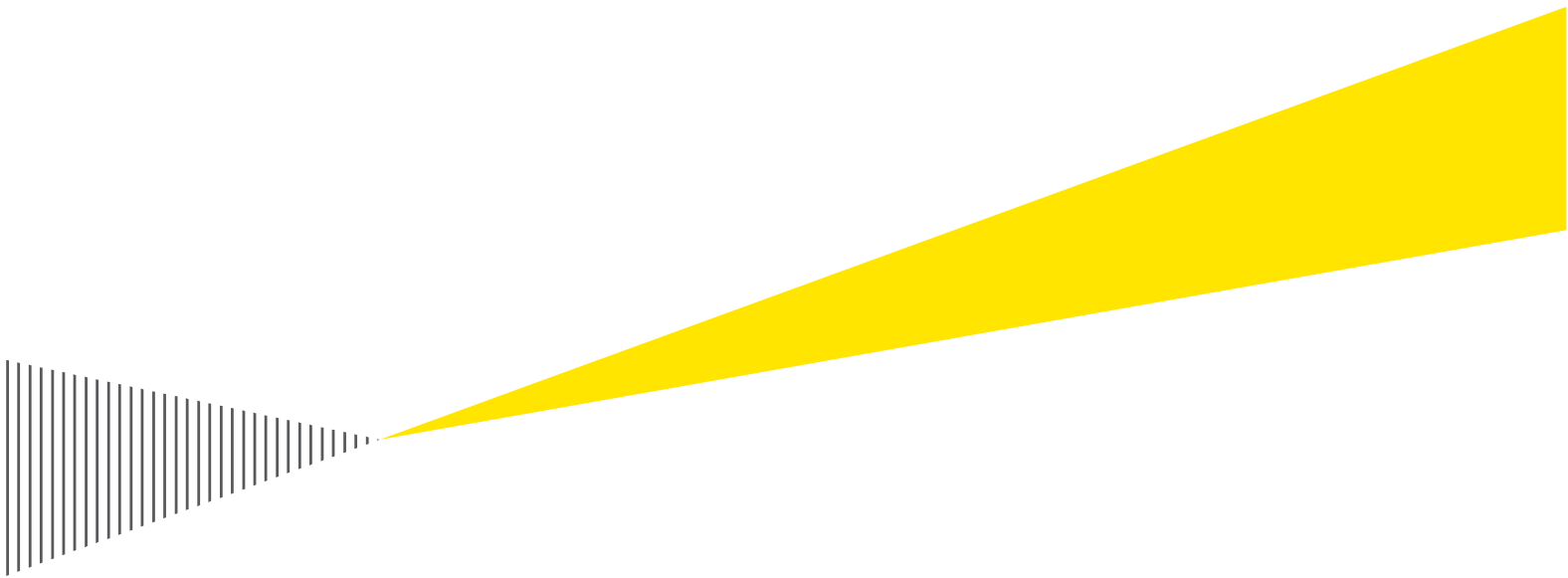

Svalövs kommun

Förstudie om kommunens arbete för
att motverka hot och våld

Innehåll

1. Inledning	2
1.1. Bakgrund.....	2
1.2. Syfte och frågor.....	2
1.3. Genomförande	2
1.4. Revisionskriterier.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
2. Iakttagelser	3
2.1. Riktlinjer och rutiner.....	3
2.2. Uppföljning och återrapportering till kommunstyrelsen	4
3. Slutsatser och rekommendation	6

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Hot och våld, eller risken för att bli utsatt för hot och våld på arbetsplatsen, kan förekomma inom de flesta branscher eller yrken och är ett allvarligt arbetsmiljöproblem. Arbetsgivare har inom ramen för sitt arbetsgivaransvar skyldighet att förebygga hot och våld. Enligt de grundläggande bestämmelserna i arbetsmiljölagen ska arbetsgivaren vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa och olycksfall. Med systematiskt arbetsmiljöarbete menas arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredställande arbetsmiljö uppnås.

Kommunens revisorer har med utgångspunkt i sin risk- och väsentlighetsanalys beslutat att genomföra en förstudie som syftar till att kartlägga om kommunen har riktlinjer och rutiner för hur man ska agera vid uppkomna situationer och om det bedrivs ett arbete för att förebygga hot och våld mot tjänstepersoner.

1.2. Syfte och frågor

Förstudien syftar till att övergripande kartlägga om kommunens arbete för att förebygga hot och våld mot tjänstepersoner för att därefter bedöma om revisionen bör genomföra en fördjupad granskning inom området.

I förstudien besvaras följande frågor:

- ▶ Finns det tydliga riktlinjer och rutiner för det förebyggande arbetet och för att hantera uppkomna situationer?
- ▶ Utredds och dokumenteras risker för hot och våld?
- ▶ Vilken uppföljning och återrapportering sker till kommunstyrelsen?

1.3. Genomförande

Förstudien har grundats på dokumentstudier och intervju med relevanta chefer på kommunledningskontoret. Förstudien har avgränsats till att enbart gälla hot och våld mot tjänstemän. Samtliga intervjuade har fått möjlighet att sakgranska rapportutkastet. Detta för att säkerställa att rapporten bygger på korrekt fakta och uttalanden. Förstudien är genomförd under perioden september till december 2021.

2. Iakttagelser

Av intervju framgår att arbetet med att motverka hot och våld inom kommunen ingår i säkerhetsarbetet som drivs inom kommunen. Före 2018 köptes arbetet beträffande hot och våld av en närliggande kommun. I och med det lokala övertagandet är trygghets- och säkerhetschef en nyinrättad tjänst med ansvar för säkerhetsarbetet i kommun. Sammantagen finns två anställda på enheten med ansvar för säkerhetsarbetet där förebyggande av hot och våld ingår.

2.1. Riktlinjer och rutiner

Enligt intervjuade finns samtliga dokument att tillgå på intranätet som är tillgängligt för samtliga anställda. Dokumentationen finns dock inte samlad på ett ställe. Därtill namnger förvaltningarna dokumenten olika. De rutiner som finns ute bland nämnder och förvaltningar härstammar från 2016 fram till nutid enligt uppgift från intervju.

Nedan listas de aktuella riktlinjer, rutiner eller motsvarande dokument vi har tagit del av. Kommentar beträffande innehåll och tydlighet framgår för respektive dokument.

Tabell 1. Riktlinjer och rutiner avseende hot och våld

Dokumentation	Kommentar
Riktlinjer mot hot och våld – en del av chef och medarbetarpolicyn (utkast 2021-05-25).	Dokumentet är informativt, aktuellt och tydligt. Utförlig inledning och ett flertal situationer med relevant information. Därtill beskrivs uppföljning efter en hotsituation. I dokumentet finns även användbara bilagor. Ämnat som del av framtida policy ¹ . Kommunstyrelsens personalutskott har behandlat utkastet under sammanträde 2021-11-09 och föreslår kommunstyrelsen att anta policyn ² .
Hot och våld – policy för Svalövs kommun.	Reviderad 2010. Presenterar kommunens mål gällande hot och våld samt tillhörande strategier. Övergripande och koncist. Policyn kommer fortsatt att gälla men ska enligt uppgift revideras, troligen under kvartal 1 år 2022.
Hot- och våldguide – Riktlinjer för förebyggande och agerande mot hot och våld i Svalövs kommun.	Kommunövergripande. Beskriver roll- och ansvarsfördelning för anställda samt relevanta lagar och föreskrifter. Är när den antogs framgår ej. Dock tydlig och informativ.
Rutin för anmälan av tillbud, arbetsskada och riskobservation.	Kommunövergripande. Beskriver anmälan för tillbud, arbetsskada och riskobservationer. Saknar årtal och riskobservationer introduceras kortfattat.
Rutin vid hot och våld (öppna insatser) – individ- och familjeomsorgen.	Ämnat som stöd till medarbetare. Riktat sig till specifik enhet. Beskriver förebyggande åtgärder samt åtgärder vid hot och våld. Innehållet är utförligt men komprimerat, vilket försvårar läsningen. Beslutad och uppdaterad under 2017.
Rutiner vid hot och våld - VOO och LSS.	Likt föregående men uppdaterat 2021. Riktat sig till enhet. Tydlig struktur med innehållsförteckning och läsbar text.

¹ Vid sakgranskning framgick att de nya riktlinjerna är kommunövergripande och ersätter de tidigare centrala riktlinjerna. Verksamheterna med verksamhetsanpassade riktlinjer uppmanas att arbeta om dessa utifrån de nya kommunövergripande riktlinjerna.

² De nya riktlinjerna antogs enligt uppgift 2021-12-06.

Rutin för anmälan av tillbud, arbetsskada och riskobservation.	Övergripande dokument från 2020. Beskriver varför och hur arbetsskador, tillbud och riskobservationer ska anmälas. Överlag tydligt, men riskobservationer presenteras kortfattat i relation till övriga delar.
Handlingsplan för hot och våld på socialpsykiatriskt boende.	Uppdaterad 2017. Liknar rutiner vid hot- och våld (öppna insatser). Mindre utförlig än rutindokument för andra enheter.
Rutiner för hot och våld inom enheten för utredning och uppföljning.	Dokumentet beskriver arbetet inom enheten tydligt och är uppdaterat 2018.
Rutiner vid hot och våld inom enheten för arbete, integration och välfärd.	Likt föregående.
Riskbedömning	Mallar för riskbedömningar. Hot och våld återfinns i mallen för psykosocial arbetsmiljö.

Av mottaget underlag kan vi konstatera att det finns ett flertal rutiner, riktlinjer, handlingsplaner eller motsvarande dokumenterat i Svalövs kommun avseende arbetet för att motverka hot och våld. Dokumentation återfinns både på en övergripande nivå och för enheter i kommunen. Avseende aktualitet varierar dokumenten varav det äldsta dokumentet är reviderat 2010. Av intervju framgår att en sammanställd chef- och medarbetarpolicy är under utveckling. Befintliga policydokument, rutiner och riktlinjer ska innefattas, utvecklas och kompletteras. Av intervju framgår även att avsnittet om hot och våld ska utgöra det första kapitlet i den nya sammanställningen av chef- och medarbetarpolicy.

2.1.1. Utredds och dokumenteras risker för hot och våld

I underlag vi har mottagit finns mallar för att dokumentera risker för hot och våld. Bland mallarna återfinns dokumentering av verbalt och fysiskt hot och våld i mallen för psykosocial arbetsmiljö. I mallen kan berörda personer fylla i identifierad arbetsuppgift och risk, bedömning av incidenten, förslag till åtgärd, ansvarig och datum för händelsen, samt en uppföljning om åtgärden var tillräcklig

Av underlag framgår även att tillbud och arbetsskador anmäls och hanteras i systemet KIA. Enligt intervju genomför varje chef eller delegat för kommunens enheter riskbedömningar. Under 2019 rapporterades totalt 592 händelser (tillbud, olycksfall, färdolycksfall, riskobservationer och arbetssjukdom) in i KIA. Vi har ej tagit del av mer aktuella uppgifter.

2.2. Uppföljning och återrapportering till kommunstyrelsen

Enligt föreskrifter om systematiska arbetsmiljöarbete ska arbetsgivaren följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet en gång per år. Av tjänsteskrivelse för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2020–2021 framgår att kommunstyrelsen är arbetsmiljöansvarig för samtliga verksamheter. Uppföljningen har skett genom att samtliga chefer som mottagit fördelning har besvarat ett digitalt formulär. Uppföljningen innefattar 39 frågor och visar goda resultat med en 100 procentig svarsfrekvens enligt uppgift i tjänsteskrivelse. Det framgår ej i antal hur många chefer uppföljningen omfattar. Enligt uppgift tar den politiska ledningen del av det systematiska arbetsmiljöarbetets uppföljning. Enligt intervju framgår även att samtliga chefer eller delegater genomför riskbedömningar på den egna enheten som följs upp.

Under intervju förmedlas att de inte känner till om uppföljningar gällande hot och våld på en övergripande nivå når kommunstyrelsen.

Enligt uppgift pågår en utveckling av arbetet där motverkande av hot och våld ingår. Trygghets- och säkerhetschef har utifrån tidigare presentation för ledningen fått klartecken att utveckla riskhanteringsprocessen. Enligt uppgift är ambitionen att skapa en struktur för kontinuerliga riskbedömningar inom kommunens samtliga verksamheter. Därtill finns ambitionen att arbetet ska anpassas till kommunens övriga fasta processer och årshjul. För systematik ska process och styrdokument tas fram. Detta arbete ska påbörjas i närtid enligt uppgift från intervju.

3. Slutsatser och rekommendation

Förstudien har visat att kommunens arbete för att motverka hot och våld delvis är tillfredställande. Det finns redan rutiner och riktlinjer på plats för kommunens verksamheter. I nuläget är dock riktlinjer och rutiner gällande hot och våld något spretigt på en övergripande nivå. Enligt vår bedömning finns utrymme att samordna det kommunövergripande arbetet att motverka hot och våld. Detta är redan en uttalad ambition från verksamhetens sida. Utifrån arbetets tidiga skede, den struktur som redan finns på plats och uttalade ambitioner att utveckla arbetet bedömer vi Svalövs kommun har goda förutsättningar för ett ändamålsenligt arbete att motverka hot och våld mot tjänstepersoner. Vi betonar även att den uttalade ambitionen bör innefatta en strukturerad uppföljning och återrapportering till kommunstyrelsen. Vi ser dock en nödvändighet i att arbetsprocessen bevakas för att bekräfta en tillfredställande utveckling. Därtill betonar vi vikten att ansvarig politiker är insatta i styrning och uppföljning av arbetet med att motverka hot och våld mot tjänstemän i kommunens verksamheter.

Utifrån förstudiens resultat rekommenderar vi revisionen att:

- ▶ Hålla uppsikt över hur arbetet att motverka hot och våld i kommunen fortskrider inom närtid.

Svalöv den 14 december 2021

Negin Nazari

EY

Tyko Ager

Intervjuade funktioner:

- ▶ HR-chef
- ▶ Trygghets- och säkerhetschef

Dokument:

- ▶ Rutiner vid hot och våld inom enheten för arbete, integration och välfärd
- ▶ Rutiner vid hot och våld (öppna insatser)
- ▶ Rutiner vid hot och våld VoO och LSS
- ▶ Rutin för anmälan av tillbud, arbetsskada och riskobservation
- ▶ Hot och våld – policy för Svalövs kommun
- ▶ Hot och våldguide – Riktlinjer för förebyggande och agerande mot hot och våld i Svalövs kommun
- ▶ Riktlinjer mot hot och våld – en del av chef- och medarbetarpolicyn (utkast 2021-05-25)
- ▶ Handlingsplan för hot och våld på socialpsykiatriskt boende
- ▶ Rutiner vid hot och våld inom enheten för utredning och uppföljning
- ▶ Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2020–2021
- ▶ Mallar för riskbedömning
- ▶ Kommunstyrelsens personalutskotts sammanträdesprotokoll 2019-02-19
- ▶ Handlingsplan medarbetarundersökning 2020/2021
- ▶ Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2021-04-12
- ▶ Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2021-09-13
- ▶ Kommunstyrelsens personalutskotts sammanträdesprotokoll 2021-06-01
- ▶ Rapport till Svalövs kommun om medarbetarundersökningen år 2020/2021
- ▶ SAM-uppföljning
- ▶ Inrapporterade händelser i KIA 2019
- ▶ Kommunstyrelsens personalutskotts sammanträdesprotokoll 2021-11-09